

Strategii Urbane Ghidate de Comunitate în Orașe Istorice (COMUS)

Soroca, Republica Moldova

Community-led Urban Strategies in Historic Towns (COMUS)

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

PROCESUL DE DEZVOLTARE GESTIONAT DE COMUNITĂȚI

Proiectul COMUS - „Strategii urbane ghidate de comunitate în orașe istorice” este un proiect comun al Consiliului Europei și al Uniunii Europene bazat pe priorități de politici în contextul Programului „Parteneriatul estic” (2015-2020) care vizează activitățile de cooperare multilaterală cu Armenia, Georgia, Republica Moldova, Ucraina și Belarus. Acesta este implementat în nouă orașe istorice și se axează în mod specific pe reabilitarea urbană integrată și conservarea patrimoniului cultural.

Soroca este orașul pilot selectat în Moldova pentru testarea și implementarea politicilor urbane integrate și a proiectelor de reabilitare concrete, alături de mai multe activități de implicare a comunității care vizează să dezvolte sentimentul de asumare a responsabilității la nivelul comunității.

PREZENTAREA GENERALĂ A ORAȘULUI

Soroca este un oraș istoric situat în nord-estul Republicii Moldova, la granița cu Ucraina, la 160 km de capitala țării. Orașul se află pe malul estic al Nistrului, într-o cotitură cu maluri abrupte a fluviului, folosită în trecut pentru apărare.

Acesta este renumit pentru cetatea sa medievală, una dintre fortificațiile de graniță ale Moldovei păstrate până în zilele noastre.

Soroca este orașul cu cea mai mare rată a minorității de etnie romă din Moldova (aproape 6 % din populația totală). Printre minoritățile dominante se află ucrainieni, ruși, găgăuzi, bulgari, evrei și poloneii. Datorită caracteristicilor etnice și a abundenței evenimentelor istorice, Soroca este unul dintre cele mai colorate și mai diversificate orașe din punct de vedere cultural din țară.

VIZIUNEA COMUNĂ ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE

Din perspectiva COMUS, principala provocare a municipiului Soroca este creșterea rolului patrimoniului cultural în politicile urbane, precum și promovarea acestuia ca resursă pentru atractivitate și dezvoltare socială și economică. Viziunea Comună a fost formulată de către părțile interesate și de către membri ai comunității locale:

Soroca – capitala culturală din nordul țării

În anul 2025, Soroca este un centru cultural și turistic regional atractiv și incluziv, valorificând un peisaj urban istoric pitoresc și activități creative.

Chiar dacă vizează Primăria și Consiliul raional ca actori locali principali, COMUS intenționează să mobilizeze, de asemenea, instituțiile culturale, ONG-urile locale, locuitorii din Soroca și sectorul academic pentru sensibilizare cu privire la importanța patrimoniului în rândul comunităților din Soroca. Cinci obiective specifice au fost determinate:

- ▶ **Conservarea integrată a patrimoniului urban natural și cultural tangibil și intangibil**
- ▶ **Reafirmarea rolului orașului ca și centru regional cultural și turistic**
- ▶ **Un oraș multicultural atractiv pentru trai și muncă**
- ▶ **O economie competitivă susținută de diverse activități**
- ▶ **Participarea civică și gradul crescut de asumare a responsabilității în rândul locuitorilor**

ACȚIUNI

În urma unei serii de consultări și sesiuni de lucru la care au participat părți interesate locale și comunitatea, orașul a ales 34 de acțiuni concrete în sprijinul procesului de implementare a obiectivelor. Pentru implementarea viitoare, au fost propuse **două proiecte de reabilitare prioritare** ce vor avea ca impact creșterea atractivității orașului și dezvoltarea economică locală.

REABILITAREA COLEGIULUI „MIHAI EMINESCU”

Proiectul vizează cel mai mare complex educațional din oraș, în special cu axare pe principala sa clădire istorică - fostul gimnaziu pentru fete „Domnița Ruxandra”. Această clădire este un reper emblematic pentru oraș, una dintre piesele de arhitectură clasică eclectică care au fost conservate. Proiectul presupune, pe de o parte, reabilitarea patrimoniului și a infrastructurii fizice a colegiului și, pe de altă parte, adaptarea funcțională a unora dintre sălile/unitățile sale prin atragerea de noi specializări. Principala propunere preconizată pentru viitor este organizarea unui centru educațional de formare a competențelor pentru adulți pe toată durata vieții, care să deservească Raionul Soroca și alte localități din regiune și nu numai. Proiectul explorează, totodată, oportunități pentru atragerea de funcțiuni complementare asociate culturii și educației, cum ar fi:

- ▶ *Centrul de formare continuă pentru cadrele didactice;*
- ▶ *Mediatecă având capacitatea de a deservi populația din cadrul și din afara colegiului;*
- ▶ *Găzduirea de evenimente culturale (dansuri, teatru, muzică, concerte);*
- ▶ *Săli de conferințe care să fie utilizate de către colegiu și de către întreaga comunitate;*
- ▶ *Schimburi de experiență, rezidență academică;*
- ▶ *Cercetare și laboratoare, arte și meșteșuguri experimentale și tradiționale;*
- ▶ *Competiții sportive regionale;*
- ▶ *Ateliere și spații de lucru în echipă.*

Costuri estimate pentru reabilitarea sitului “Domnița Ruxandra”: 2,604,000.00 Euro

Costuri estimate pentru reabilitarea întregului complex: 4,083,000.00 Euro

Impact prevăzut:

- *impact social pozitiv asupra comunităților locale, mai ales asupra generației tinere*
- *dezvoltarea activităților culturale și creative, inovație socială*
- *calitate crescută a experienței educaționale*
- *responsabilitate socială crescută, reducerea emigrației din Soroca*
- *atragerea investițiilor străine*
- *dezvoltarea turismului local*

REABILITAREA MALULUI FLUVIULUI NISTRU

Proiectul vizează unul dintre cele mai intens utilizate spații publice din Soroca, o locație formată din strada „Malul Nistrului” și spațiile deschise situate de-a lungul acesteia. Locația este un reper emblematic pentru oraș, care, alături de Cetatea Medievală din centrul acestuia, prezintă o însemnătate istorică și de identitate unică, oferind oportunități de utilizare socială și dezvoltare durabilă. Obiectivul principal al proiectului este de a consolida malul fluviului pentru a oferi locuitorilor și vizitatorilor orașului Soroca un spațiu public vibrant și atractiv. Conceptul de regenerare ia în considerare posibile funcțiuni specifice în viitor, cum ar fi:

- ▶ *Evenimente culturale și sociale, spectacole și festivaluri în aer liber;*
- ▶ *Competiții și evenimente sportive, inclusiv sporturi și jocuri acvatice;*
- ▶ *Târguri de sezon și activități comerciale, activități recreative, alimentație publică;*
- ▶ *Ateliere tradiționale cu meșteșugari locali;*
- ▶ *Camping, pescuit, plimbări.*

Procesul presupune o gamă largă de acțiuni de favorizare a vizibilității și de implicare a comunității, vizând identificarea nevoilor și a așteptărilor cetățenilor, care vor contribui direct la configurarea finală a spațiului. Acțiunea va presupune comunicare constantă și transparență a procesului.

Costuri estimate ale proiectului de reabilitare: 1,802,200.00 EUR

Durata prevăzută a implementării: 4 ani

Impact prevăzut:

- *impact pozitiv asupra dezvoltării locale și asupra comunităților din Soroca*
- *participare, incluziune și simț al responsabilității crescute între cetățenii orașului Soroca*
- *infrastructură publică îmbunătățită*
- *atragera investițiilor locale și străine*
- *dezvoltarea activităților economice*
- *image îmbunătățită a orașului la nivel național și internațional*
- *dezvoltarea activităților turistice*
- *un mediu de viață mai bun, reducerea emigrației*

PARTICIPANȚI/PERSOANE IMPLICATE

COMUS promovează participarea publică și implicarea autorităților la diferite niveluri. Acesta este supravegheat de către părțile interesate la nivel local și național care conlucrează pentru stabilirea obiectivelor comune:

- ▶ **Autoritățile și instituțiile naționale din Moldova:** Ministerul Culturii, Ministerul Economiei, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Mediului;
- ▶ **Departamente ale autorității locale** de diferite niveluri:
 - Administrația publică de prim nivel - Primăria Soroca;
 - Administrația publică de nivelul al doilea - Raionul Soroca;
- ▶ **Reprezentanți aleși** la diferite niveluri ale administrației și partidelor politice: consilieri municipali și raionali, lideri politici;
- ▶ **Sectorul non-guvernamental:** ONG-urile „Dacia”, „Soarta”;
- ▶ **Sectorul cultural:** Teatrul „Veniamin Apostol”, Muzeul de Istorie și Etnografie;
- ▶ **Presa locală:** ziarele „Observatorul de Nord” și „Ziarul Nostru”;
- ▶ **Sectorul academic local și național:** colegiile „Mihai Eminescu” și „Nicolae Botgros” din Soroca, Universitatea Tehnică din Moldova;
- ▶ Sectorul privat, cetățeni, biblioteci locale, tineri, copii, locuitori din zona proiectului.

SENSIBILIZARE/VIZIBILITATE

Activitățile de sensibilizare sunt organizate în paralel cu etapele tehnice din Soroca. Peste 100 de persoane au fost implicate la nivel local în proces prin organizarea în mod activ sau participarea la activitățile noastre pe parcursul a doi ani. Printre activitățile tehnice, au fost organizate și activități promoționale pentru a genera sensibilizarea populației și vizibilitatea acțiunilor:

- pentru promovarea abordării și metodologiei COMUS, au fost organizate la nivel național, în Chișinău, sau la nivel local, în Soroca, conferințe, ateliere și dezbateri publice;
- în Soroca au fost organizate cercetări academice și prezentări cu axare pe identificarea provocărilor locale;
- Împreună cu comunitățile locale, au fost organizate acțiuni de asigurare a vizibilității, cum ar fi tururi ghidate sau concursuri creative pentru copii, fiind vizate persoane de diferite ocupații și vârste.

În cadrul COMUS au fost organizate plimbări cu vizitarea obiectivelor de patrimoniu din Soroca. Scopul acestor plimbări a fost de a face cunoscute locurile istorice din oraș, acestea constând în tururi ghidate în diferite părți ale orașului istoric.

De exemplu, plimbarea din aprilie a avut loc în partea modernă a orașului și a adunat laolaltă în jur de 20 de participanți, majoritatea fiind persoane cu vârste cuprinse între 20 și 35 de ani. Aceste evenimente sunt importante deoarece ajută la mobilizarea comunității și promovează valorile patrimoniului în rândul locuitorilor.

Au fost organizate concursuri creative pentru promovarea valorilor de patrimoniu și a istoriei locale în rândul generației mai tinere. În acest sens, „Repere culturale ale orașului Soroca”, organizat în cursul lunii septembrie 2016, a fost un concurs de desene și picturi pentru copii, cu axare pe locurile emblematice din oraș.

Acțiunea s-a încheiat cu expoziția inaugurată în timpul Zilelor Europene ale Patrimoniului găzduite de un colegiu local de arte. 24 de participanți și-au prezentat picturile și cele mai bune lucrări au fost premiate. Evenimentul a ajutat la promovarea activităților COMUS și la creșterea vizibilității proiectului în școli.

Acest document a fost elaborat în cadrul proiectului comun al UE/CE "Strategii Urbane Ghidate de Comunitate în Orașe Istorice". Conținutul acestuia nu reprezintă neapărat poziția oficială a Uniunii Europene și/sau a Consiliului Europei.

www.coe.int/comus

RO

www.coe.int

Consiliul Europei este organizația lider de pe continent în domeniul drepturilor omului. Acesta conține 47 state membre, 28 dintre care sunt membre ale Uniunii Europene. Toate țările membre ale Consiliului Europei au semnat Convenția Europeană a Drepturilor Omului, un tratat ce are drept scop protejarea drepturilor omului, a principiilor democratice și a statului de drept. Curtea Europeană a Drepturilor Omului supraveghează implementarea Convenției în statele membre.

Uniunea Europeană este un parteneriat unic economic și politic între 28 de state europene democratice. Scopul său este asigurarea păcii, a prosperității și a libertății pentru cei 500 milioane de locuitori ai săi, într-o lume corectă și sigură. Pentru a-și îndeplini obiectivele, țările membre UE înființează organe de conducere și adoptare a legislației, principalele fiind Parlamentul European (reprezentând populația UE), Consiliul Uniunii Europene (reprezentând guvernele naționale) și Comisia Europeană (reprezentând interesele UE comune).

